

NHF

10 års Jubileum

• nytt •

MEDLEMSBLAD FOR NORSK HELIKOPTERANSATTES FORBUND • NR 1 • 1995 • ÅRGANG 6

INNHOOLD:

Lederen ber om ordet	side 3
K-MAX "Aerial truck"	side 4
Representantskapsmøte	side 6
Nyheter/gratulasjoner	side 8
Konkurransen	side 9
NHF 10 år, litt historikk	side 10
Psykolog Tove Marberger	side 12
Forsikringsinformasjon	side 14
Status Jar 65E	side 18
Overenskomst Mørefly	side 18
TAF lufttransport	side 18
Lokalforeninger	side 19

Forside foto:

Bell 47 lander på Bislett

NHF's medlemsblad:

Ansvarlig redaktør:

Lotte H. Ramsdal

Redaksjon:

Arne Søreide

Helga Holmedal

Deadline for innsendelse av stoff til neste nummer av NHF-bladet er 25.mai.

VERDT Å VITE OM NHF

NHF ble stiftet i 1984 og er et landsomfattende, frittstående og partipolitisk nøytralt forbund. Det har direkte forhandlingsrett overfor Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Flyselskapenes Landsforening (FL). Forbundet organiserer ca 90% av alle ansatte innen helikopterbransjen (utenom piloter.) NHF's medlemsblad utkommer 4 ganger i året. Det distribueres til våre medlemmer, norske helikopterselskap, alle store oljeselskap og norske myndigheter som har interesse innenfor helikopterdrift.

Vår kontoradresse er:

NORSK HELIKOPTERANSATTES FORBUND

Postboks 522, 4055 Stavanger Lufthavn.

Kontortid: mandag-fredag fra kl. 07.00 til kl. 15.00

Tlf. 51 65 39 24, telefax 51 65 37 83

FORBUNDSSTYRET:

Leder:

Terje Rading
Fredlundveien 10
5032 Minde
Tlf. 55 28 30 86

Nestleder:

Olaf Undal
Agneveien 15, 4300 Sandnes
Tlf. 51 66 78 50

Sekretær:

Rune Svarstad
Skeielia 80, 5046 Rådal
Tlf. 55 13 68 88

Styremedlem utdanning:

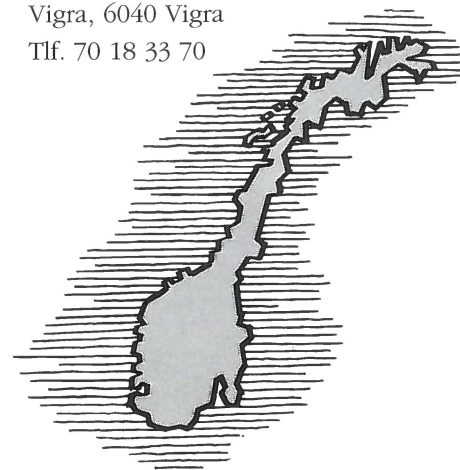
Heidi Kleppe
Snødeveien 28B,
4056 Tananger
Tlf. 51 69 70 40

Styremedlem økonomi:

Svein H. Johansen
Nordåsbroten 101,
5041 Nordås
Tlf. 55 13 73 81

Styremedlem lover og bestemmelser:

Arvid Olsen
Vigra, 6040 Vigra
Tlf. 70 18 33 70

Styremedlem info:

Lotte Hvid Ramsdal
Skipsbygger Knudsensvei 8
4085 Hundvåg
Tlf. 51 86 05 36

Varemedlemmer:

Arne Søreide
Erik Strandås
Martin Fløysvik
Rigmor Nevland

LEDEREN BER OM ORDET

Bransjen er inne i en meget negativ utvikling. Helikopter Service har varslet nedbemanning i stor skala, anslagsvis 150 årsverk p.g.a. tapte kontrakter og en generell nedgang i helikoptertransportbehovet.

Norsk Helikopter som har fått økte arbeidsoppgaver ser ikke ut til å ha behov for mer enn en handfull ekstra personer. Dermed sendes et stort antall personer med høy utdanning, kompetanse, kvalitet og verdi ut av bransjen til en usikker fremtid.

I tillegg er prosjekt "Møreluft" i full gang. Planen om å slå sammen Mørefly og Lufttransport til et nytt innlandsselskap vil igjen få store konsekvenser for de ansatte.

Tallet på "overflødige" er her stipulert til rundt 40 årsverk. På toppen av dette ble Svalbardkontrakten (6 års løpetid verdi 300 mill. kr.) tildelt Airlift.

Dette vil få dramatiske konsekvenser for "Møreluft". Selskapet har valgt Tromsø som hovedkontor/base ut fra kriterier som bl.a. driftsbetingelser, luftfartsmiljø, utdanningsinstitusjoner og rekrutteringsgrunnlaget.

Man kan undres over hvilke drømmesyn visse personer har hatt. Det er ikke, og vil ikke være behov for rekruttering av større betydning de nærmeste 10-20 år. Som NHF har påpekt tidligere!

Rekrutteringen til bransjen er lik null og derved forsvinner kompetanse og holdninger ved avgang av personell. Bransjen er i ferd med å "avkortes" både kompetanse og personellmessig. En bransje som styres og kontrolleres i stor grad av konsernet Helikopter Service.

Vårens tariffoppgjør nærmer sig. Årets oppgjør er et såkalt mellomoppgjør. Det vil i hovedsak dreie seg om lønn. Helikopteroverenskomsten er ikke gjenstand for forhandlinger i år.

NHO og Karl Glad har ropt ulv i flere år. Det har ført til at de har fått det som de ville med moderate lønnsoppgjør, skatter og rammevilkår. Det har gitt rekordstore utbytter, men ingen flere arbeidsplasser. NHO vil gjerne fremstå som en objektiv faginstans som ikke snakker for sine syke moderbedrifter, men har bare landets ve og vel i tankene. Dette har slått dype og alvorlige sprekker. I egne rekker er personer dømt for skattesnyteri. Andre fremtredende airbusser på næringslivstoppen har hendene fulle med privatøkonomiske bekymringer og etterforskes av økokrim. Næringslivsledere undergraver egne bedrifter dersom deres svar på fagbevegelsens samfunnsansvar er grådighet, høye lønnstillegg og gylne fallskjermer.

NHF's representantskapsmøte ble nylig avholdt i Kristiansand og var det 10 ordinære i NHF's historie. Møtet gikk også i år over 2 dager, og delegatene bidro aktivt med å regulere driften og utarbeide rammebetingelser for kommende periode.

Det nye prinsipp- og handlingsprogram gjenspeiler et arbeidsrikt og målrettet år for det nye styre. Deler av forbundsstyret er nyvalgt og sammen med nye krefter utgjør styret en meget god sammensetning som vil arbeide innsatsfylt for NHF. Jeg vil takke avtroppende styre- og vararepresentanter for deres innsats. I tillegg takkes alle som var villige

til å påta seg verv i forbundet, men som ikke fikk flertall denne gang.

Ha en riktig god Påske!

Terje Rading

K-MAX "AERIAL TRUCK"

Kaman Aerospace er nok ikke verdens best kjente helikopterprodusent. De har stort sett levert sine produkter til det amerikanske forsvaret og har hatt få sivile kunder. Men det er slett ingen nybegynner i bransjen.

Charles H. Kaman startet virksomheten i 1945 og er en av pionerene i historien om helikopterets utvikling. Han lanserte verdens første gassturbin drevne helikopter i 1951 og var den første som fløy med kompositt rotorblad. Det var i 1961.

Således er også K-Max en milepel. Det er det første helikopter i verden som er spesielt konstruert for frakt av underhengende last. Den er

dimensjonert for gjentagne løft av maksimum vekt med tanke på tømmerflyging, skogbrannslukking og andre operasjoner som omfatter lange arbeidsøkter med kanskje 150-200 maksimum løft pr. dag.

K-Max er et enseters helikopter som er godt egnet til såkalt "long-line" flyging. Piloten kan se ned på lasten gjennom de store bobleformede sidevinduene og derved fly med vertikale referanser. Det er nødvendig når man skal utføre presisjonsmanøvrering av lasten med helikopteret svevende høyt over bakken.

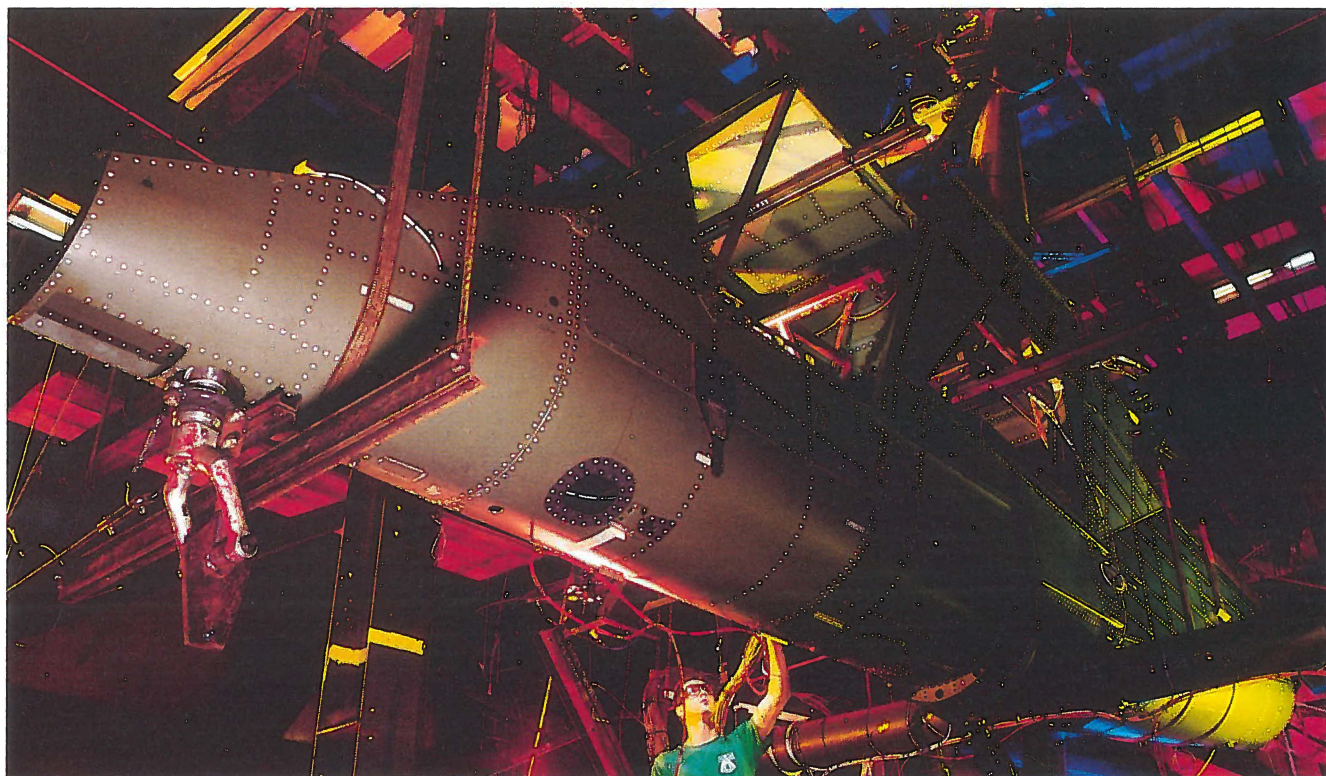
K-Max ble utviklet i perioden 1991-1994 og har hittil gjennomført mer enn 900 timer med testflyging uten

problemer. Helikopteret har faktisk overskredet mange av fabrikkens forventninger.

Den kan løfte 2700 kg ved havflaten og i følge reklamen vil den kunne frakte 2250 kg opp til 2400 meters høyde, med massevis av motorkraft i reserve. Imponerende tall for et helikopter som kun veier 2250 kg tom.

Behovet for vedlikehold er minimalt og ingen komponenter har mindre enn 2500 timer mellom overhalingene.

Det unike rotorsystemet er Kamans egen design, og har vært i bruk siden 1945. De to hovedrotorene, som er montert ved siden av hverandre blir kontrollert ved hjelp av

"servo flaps". Disse gjør all hydraulikk overflødig og hele konstruksjonen er lettere og mindre komplisert enn på andre helikoptere av tilsvarende størrelse.

K-Max er også en av de mest stillegående maskiner i sin vektklasse. Motoren er en Textron Lycoming T5317 A-1 som yter 1800 SHP. Den har bevist sin pålitelighet i sivile og militære installasjoner gjennom mer enn 46 millioner driftstimer.

I K-Max er det tillatt å ta ut 1500 SHP. Kaman er meget opptatt av at kundene skal være seriøse operatører som ikke bidrar til at K-Max får et dårlig rykte.

Bell Helicopters har hatt slike problemer med sin Bell 214 B-1. Enkelte selskaper behandlet maskinen i tøffeste laget, med gjentatte overbelastninger. Havariene som fulgte gav helikoptertypen mye dårlig omtale og navnet har fremdeles en dårlig klang i noen deler av verden.

Den spesielle konstruksjonen betyr at K-Max piloter vil måtte gjøre jobben sin ganske alene. Det er ingen mulighet for å ta med en passasjer og bagasjeplassen er meget begrenset. Det gjør K-Max lite egnet til småjobber da alt støtteutstyr må fraktes på bakken mellom oppdragsstedene. Kanskje det blir en jobb for mekanikeren.

Nye piloter som skal sjekkes ut må fly all trening på en Kaman H43 Huskie. Det er et to seters helikopter som har det samme kontrarotende rotorsystemet som K-Max.

Jeg tviler på at K-Max vil bli noen stor suksess i vårt land. Markedet her hjemme består for det meste av kortvarige oppdrag, og problemene

med frakt av støtteutstyr vil sette ned effektiviteten så mye at det går ut over konkurranseevnen.

Oppdragssteder med store volum er det som skal til for at K-Max skal kunne utnytte sin store kapasitet.

Europas første K-Max kan meget vel bli det sveitsiske selskapet HELOG A.G. De driver hovedsakelig med tømmerflyging (logging) og vil få levert sin maskin i juli 95.

Prisen er satt til USD 3,5 mill. (ca. NOK 23 mill.) Produksjonsrate er 1 helikopter pr. mnd. og ordreboka er full til langt ut i 1996.

Det skal bli interessant å følge med hvordan K-Max lever opp til forventningene når den blir satt i kommersiell drift.

Specification:

Rotors:

2 side-by-side intermeshing counter-rotating all composite main rotors, with servo flap rotor control.

Engine:

One 1,800 shp Textron Lycoming T53117A-1 gas turbine, derated to 1,500 shp, equipped with a partiaecle separator.

Transmission: Rated at 1,500 shp.

Empty weight: Approximately 4,700 lb. (2,132 Kg)

Maximum gross weight: 11,500 lb. (5,216 Kg)

Maximum eight without jettisonable external load: 6,000 lb. Hookcapacity: 6,000 lb. (2,722 Kg)

Crew: 1 pilot, no passengers.

Internal fuel: 228 gal. U.S. (863 liters)

Rotor diameter: 48' 4" each (14,7m)

Operating length: 52' (15,8m)

Main wheel tread: 11' 8" (3,6m)

Wheel base: 13' 6" (4,11m)

I skrivende stund er den allerede i gang med tømmerflyging i USA og vil nok gjøre seg bemerket i årene som kommer.

Arne Søreide

Arne Søreide i samtale med en av testpilotene på K-Max

Representantskapsmøtet i Kristiansand 24.-26. febr. 1995.

Representantskapet er NHF's høyeste organ. Også i år foregikk møtet over 2 hele dager. Rammen om møtet var Ernst Park Hotel, Kristiansand som igjen ble applaudert for meget hyggelig og god service.

Hvert år samles delegater fra NHF's lokale foreninger og enkeltstående delegater for å fastsette prinsipp- og handlingsprogram, evaluere og regulere driften, endre vedtekter, behandle spesielle saker/forhold og gjennomgå årsberetning med bl.a. økonomi og budsjett. I tillegg foretas det valg på nye styre-/varamedlemmer.

Møtet ble åpnet av NHF's leder Terje Rading fredag 24. febr. kl. 11:00. Tilstede var 18 delegater, 7 styrerepresentanter, 2 representanter for valgkomiteen samt 1 observatør. Møtets første dag var et "arbeidsmøte" der kun delegatene samt observatør deltok. Deltagerne ble delt i grupper og fikk i oppgave å lage et nytt prinsipp- og handlingsprogram. I tillegg arbeidet deltagerne med tiltak forbundet burde iverksette med gitt midler og ressurser. Videre ble det arbeidet med driftsformen i styret, der det ble fremlagt forslag til instruks for styret som et arbeidsdokument. Dette forslaget var utarbeidet av styremedlem Lover og Bestemmelser, Geir Lillegård.

Resultatet av gruppearbeidet ble så tatt opp i plenum og etter diskusjon ble det foretatt endringer/justeringer. Tiden ble desverre for knapp til at det ble utarbeidet et nytt prinsipp- og handlingsprogram med basis i

gruppearbeidet. Dette ble utsatt til neste dag.

Representantskapsmøtet

ble avholdt lørdag og ble holdt etter NHF's vedtekter med fastsatt agenda. Terje Rading åpnet møtet med å ønske alle hjertelig velkommen til NHF's 10'ende representantskapsmøte. Etter at navneopprop og valg av 3 personer til å underskrive protokollen var gjennomført, ble Arve Bjørø MF-HS valgt til ordstyrer.

Årsberetningen for 1994 ble så gjennomgått. Forbundet har hatt en gledelig fremgang på medlemsmassen siden forrige årsmelding. Økningen er på 50 medlemmer. Total medlemsmasse utgjør 490 som fordeler seg på hele 6 helikopteroperatører.

I forbindelse med forhandlinger kom det til diskusjon angående Helikopteroverenskomstkravet fra NHF overfor A/S Mørefly.

NHF's holdning var at den skulle gjøres gjeldende i sin helhet. Som kjent motsatte Mørefly og NHF/FL seg dette. Saken ble derfor oversendt den faste tvistenemnd. Det ble stilt spørsmål om ikke forbundet hadde "gitt etter" i forhandlingene ettersom resultatet ikke var i tråd med NHF's holdning. Saken ble avgjort med en kjennelse i den faste

tvistenemnd og det får vi forholde oss til.

Kurs. Tradisjonelt er det et høyt prioritert felt. Perioden viser et bredt spekter v kurstilbud. Foruten den obligatoriske kursstigen for tillitsvalgte og andre, kan nevnes forhandlingspsykologi del 1 & 2 "Mellom barken og veden", arrangør YSF, utbrenthet og jobbstimulans, Sykepenges, ferielov og arbeidsmiljø, arrangert av O. Iversen A/S.

Engasjement innenfor luftfarten.

Det har vært avholdt 1 møte med Luftfartsverket i perioden.

Videre var NHF representert på den årlige Solakonferansen med 2 deltagere, Olaf Undal og Svein Johansen. Forbundet har dessuten deltatt i

AEI's JAR Reference Panel møter, i hovedsak for å utarbeide felles synspunkter på JAR 65E, JAR 145, JAR OPS 1-3 og JAR 147.

I tillegg var NHF representert med 1 deltager på AEI's årlige kongress avholdt i Larnaca, Kypros.

Regnskapsmessig. Perioden viser at det var riktig å øke medlemskontigenten forrige år. På tross av økte arbeidsoppgaver og dertil økte utgifter viser regnskapet et pent overskudd

Budsjett for inneværende år (1995) år i 0.- og ble godkjent. Styret ble imidlertid bedt om å bestrebe seg til at dette går i + ved utarbeidelse av fremtidige budsjett. Forøvrig ble det godkjent en økning i styrehonorarsatsene.

NHF's kapital. På bakgrunn av lavt rentenivå har forbundet hatt dramatisk svikt i renteinntektene på forbundets midler plassert i bank. Styremedlem Økonomi - Svein Johansen har arbeidet iherdig med å finne det beste tilbudet. Dette har ført til at forbundet har byttet bankforbindelse. I tillegg hadde han utarbeidet et forslag med flere alternative løsninger dersom konfliktfondets verdi skulle økes eller på annen måte ha dekning for et større beløp enn det konfliktfondet pr idag er.

Det ble vedtatt å avsette et visst beløp for å opprettholde konfliktfondets verdi etter vedtatt målsetning.

Valg av nytt styre ble gjennomført. Valgkomiteen representert av Rolf Bergstrøm MF-HS og Heidi Kleppe TAF-HS la fram komiteens innstilling. Sekretær Eidi Hinna trakk seg for gjenvalg. Dette skapte en del aktivitet hos valgkomiteen og blant delegatene. Etter en kaffepause la så valgkomiteen fram sitt reviderte forslag. Valgresultatet er presentert et annet sted i bladet. Etter at valget var gjennomført takket gjenvalgte leder Terje Rading valgkomiteen for vel utført arbeid. Nyt styre-/varamedlemmer ble ønsket velkommen og avtroppende ble takket for innsatsen.

NHF har vist jevn fremgang og mange av de store målene som ble satt i starten er allerede oppnådd. Forbundet kan med rette kalle seg landsomfattende. Deretter ble det

invitert til "jubileums" middag. Avtroppende sekretær Eidi Hinna har utført en glimrende jobb for forbundet i de årene hun har hatt sitt virke på foreningskontoret. I tillegg til sekretær, har hun bl.a. fungert som reisesekretær/reiseleder, tilrettelegger, saksforbereder, forbundets daglige representant utad og alt mulig menneske. Som et ledd i NHF's 10 års markering delte Terje Rading på vegne av forbundsstyret ut blomster og en gravert penn som tegn på forbundets takk for hennes innsats overfor NHF.

Prinsipp- og handlingsprogram for 1995-1996

Overordnet målsetting:

NHF skal:

- . Ivareta medlemmenes interesser
- . Ivareta og beskytte bransjens arbeidsplasser
- . Være faglig pådriver der det er naturlig
- . Arbeide for å opprettholde gjeldende standard innen helikopterbransjen

NHF vil videreutvikle og styrke forbundet ved å:

- . Sørge for at NHF til enhver tid har et sekretariat og forbundsstyre som kan ivareta medlemmenes interesser.
- . Fortsatt arbeide for en sunn og god økonomi
- . Opprettholde status som eget selvstendig forbund
- . Fortsatt opprettholde konfliktfondets verdi
- . Markedsføre forbundets aktiviteter
- . Søke å bidra til et fortsatt godt tillitsforhold mellom medlemmer og bedrifter
- . Arbeide for å rekruttere nye medlemmer

Handlingsprogram for NHF perioden 95/96

Overordnet målsetting:

Organisasjon:

NHF er representert på forbundskontoret på faste dager. Bedre og større bruk av komiteer og utvalg ved særskilte utredninger og arbeidsoppgaver.

Arbeidsforhold:

Sørge for at arbeidsutvalget får oppjustert sine kunnskaper i lov og tariffspørsmål.

Overenskomsten:

Forvalte overenskomsten i perioden og sørge for at den blir gjort gjeldende for prosjekt "Møreluft"

Forhandlinger:

Forberede og gjennomføre forhandlinger.

Utdanning og fagutvikling:

Holde et nært samarbeid med YSF og gjennom en intensivering av opplæringen av medlemmene, vil NHF søke å få en bredere plattform for rekruttering av lokale og sentrale tillitsvalgte. Delta i seminarer ved behov for å oppjustere seg innen viktige områder for forbundet.

Opplæringsrådet for flyindustrien:

Primært oppnå en plass i rådet. Sekundært oppnå observatørstatus.

EØS/JAA:

Overvåke, komme med innspill/engasjement, drive opplysning også gjennom NHF blad

Luftfartsverket:

Holde faste møter og opprettholde kontakten. Fremme NHF's syn/standpunkter.

Samferdselsdepartementet:

Opprettholde kontakten. Fremme NHF's syn/standpunkter.

Terje Rading

DENNE SIDEN ER TIL FOR DERE!

**Send oss nyheter fra arbeidsplassen eller
gratulasjoner til en arbeidskollega, og legg
 gjerne med et bilde.**

K o n k u r r a n s e

Et 10-års jubileum bør markeres og dette ønsker vi å gjøre med denne konkurransen. Gevinsten er en gavesjekk på 1000 kr. Vis litt sportsånd bli med! God fornøyelse.

Frist for besvarelse av spørsmål el. innsendelse av tegning er 15. mai og sendes til Norsk Helikopteransattes Forbund, Postboks 522, 4055 Stavanger Lufthavn, merket "konkurranse".

SPØRSMÅL:

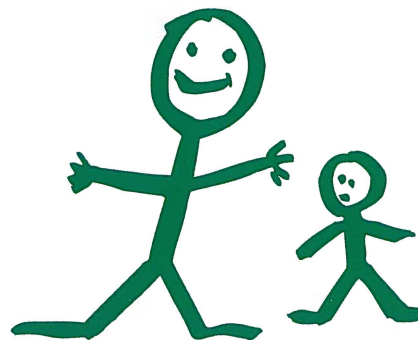
- Hvor mange medlemmer er der i NHF?
A) ca 300
B) ca. 500
C) ca. 800
- Hvem var leder i NHF i 1994?
A) Terje Rading
B) Helge Gjendem
C) Audun Aarflot
- Hvor ligger foreningskontoret til NHF?
A) Bergen
B) Sola
C) Tromsø
- Hvor mange år har NHF eksistert?
A) 5 år
B) 15 år
C) 10 år
- Hvem var leder i 1990?
A) Lars Hjertaas
B) Audun Aarflot
C) Terje Rading
- Hvor mange ganger i året utkommer NHF-bladet?
A) 12
B) 4
C) 6
- Hvem var styremedlem utdanning i 1993?
A) Eidi Hinna
B) Torill Asbjørnsen
C) Karl Gjelvik
- Hvem har hatt "Jusspalten" i dette bladet?
A) Olaf Undal
B) Terje Rading
C) Jan Erling Nilsen
- Hvor mange varamedlemmer er der i styret i NHF?
A) 4
B) 3
C) 2
- Når utkom NHF-bladet første gang?
A) 1986
B) 1990
C) 1984

ВАЯНЕКОНКУРААНСЕ

Bli med i loddtrekningen om en flott overraskelse.

Tegn en tegning til NHF-bladet (A4-ark) gjerne av et helikopter, men alle tegninger mottar vi med glede. Noen av de innsendte tegninger vil vi senere vise i bladet. Konkurransen er delt opp i disse grupper: 3-5 år, 6-8 år, 9-11 år og 12-14 år.

HUSK: navn, adresse og alder på baksiden av tegningen. Frist for innsendelse av tegning er 15. mai og sendes til Norsk Helikopteransattes Forbund, Postboks 522, 4055 Stavanger Lufthavn, merket "konkurranse".

NHF 10 ÅR

LITT HISTORIKK

I siste del av 70-årene forsøkte myndighetene å bremse en generell lønnsøkning blandt landets arbeidstakere ved å innføre en lønnslov. Dette medførte at det var kun de fagorganiserte tilsluttet et landsomfattende forbund som fikk rett til å forhandle om bl.a. lønnstillegg. Mekanikerforeningen i Helikopter Service vurderte derfor flere muligheter for tilslutning. Norsk Flytekniker Forbund (NFO) var lenge høyt prioritert, men da MF også hadde et større antall fagarbeidere som sine medlemmer, falt dette alternativet bort ettersom NFO var en ren flytekniker organisasjon. Dette førte til at de tre husforeningene i Helikopter Service, TAF (Teknisk Administrativ Forening) MF (Mekanikerforeningen) og HST (Helikopter Service Trafikkforening) samlet besluttet å tilknytte seg Norsk Olje- og Energimedarbeideres Fellesorganisasjon (NOEMFO) i 1980. Denne organisasjonen var YS-tilsluttet. Men etter en tids økonomiske vanskeligheter klarte NOEMFO det kunststykket å gå konkurs våren 1984. Vårens tariffoppgjør var et hovedoppgjør der Overenskomsten var gjenstand for revisjon. Det var utarbeidet et nytt utkast som Lars E. Hjertaas var sentral i utformingen av. Disse forhandlinger ble gjennomført på tross av konkursen.

De nevnte tre foreningene fulgte utviklingen nøye frem til konkursen var et faktum, og hadde begynt å se seg om etter alternative løsninger.

Det ble besluttet å danne et interimstyre bestående av: Kjell Johannessen, Lars E. Hjertaas, Rune Berg, Sven Åge Martinsen, Thor Søreide og Ulf

Selset som samlet representerte de tre husforeningene og hadde som felles mål å stå i et og samme forbund.

NHF en realitet.

På bakgrunn av dette ble interimstyrets oppgave å få til et direkte medlemskap for Norsk Helikopteransattes Forbund i YS. På bakgrunn av at YS' sentralstyremøte ikke godkjente forbundets søknad om direkte medlemskap (oppfylte ikke YS' vedtekter), ble det utarbeidet en samarbeidsavtale med YS som skulle gjelde for 2 år, - fram til 31. mars 1986.

Utfra en innstilling fra interimstyret i NHF ble det avholdt konstituerende møte onsdag 7. november 1984 på Helikopter Service A/S, Forus, hvor følgende styre ble valgt:

Formann
Sven Åge Martinsen
Nestformann
Lars E. Hjertaas
Sekretær
Kjell Johannessen
Styremedlem info
Rigmor Hansen
Styremedlem utdanning
Ellen Asbjørnsen
Styremedlem økonomi
Thor Søreide
Styremedlem lover og bestemmelser
Rune Berg

Store mål

Det var et grundig og omfattende arbeide som ble nedlagt i startfasen for å få NHF opp og stå.

Først og fremst å utforme vedtekter, formålsparagraf og rutiner. Videre ble store mål formulert og lista ble

lagt høyt på flere områder. Det ble bl.a. prioritert å skaffe et sunt økonomisk grunnlag så raskt som mulig, samtidig som det ble lagt stor vekt på å bygge opp et konfliktfond på et anstendig nivå innen kortest mulig tid.

Allerede pr. 31.12.84 hadde NHF nærmere kr. 400.000 inntående årsskifte 1985-86. NHF skulle være partipolitisk nøytralt, og målet var videre at forbundet skulle bli landsomfattende. Et av satsingsområdene var utdanning/skolering av tillitsvalgte.

De første måneder og det første år var for NHF både svært aktivt og kritisk. Man måtte bevise at det hadde livets rett. Det var viktig at forbundet skaffet seg posisjon og det var mange forhold som måtte avklares.

Det ble tidlig opprettet kontakt med både Luftfartsverket og Samferdselsdepartementet. Videre ble det inngått avtale om advokattjeneste 01.01.85.

På grunn av at Sven Åge Martinsen tiltrådte ny stilling, tok Lars E. Hjertaas over formannsvervet 19. aug. 1985. Første ordinære representantskapsmøte ble avholdt lørdag 23. november 1985 i Stavanger. Som formann ble Lars E. Hjertaas valgt, nestformann ble Thor Søreide og som sekretær ble Kjell Johannessen valgt.

NHF velger å stå alene.

NHF ble ikke innvilget direkte medlemskap i YS, men ble anbefalt medlemskap i YS gjennom PRIFO.

Styret i forbundet vurderte dette som en dårlig løsning og valgte derfor å "stå alene" med virkning fra 31.03.86. Verdt å nevne er at dette var et hovedtariffoppgjør hvor NHF forhandlet på egne vegne. Forhandlingene mellom NHF og NAF var temmelig kompliserte og varede over 4 dager. Det førte til at NHF tok brudd og varslet plassoppsigelser for 49 medlemmer. NAF svarte med lock out av de resterende arbeidstakerne tilsluttet NHF. Under mekling kom partene til enighet takket være meglingsmannen. Oppgjøret ble betraktet som en stor seier for NHF og forhandlingsresultatet ble betegnet som meget godt.

Forøvrig var NHF raskt ute med å protestere overfor myndighetene ved flere anledninger angående utenlandske helikopterselskaper i Nordsjøen. Spesielt under en streik/lockout i Nordsjøen ble det leiet inn engelske maskiner av oljeselskapene. NHF påklaget dispan- sen som var gitt. I tillegg var forbundet i møte med samferdselsminister Johan J. Jacobsen for å fremme bransjen sitt syn.

En av de større sakene NHF har behandlet var "grensegangssaken" der MF og TAF i Helikopter Service var delaktige i uenigheten om avtale- områdene seg i mellom. Saken ble behandlet av forbundet og bragt inn til NAF hvor den etter flere forhandlingsmøter i Oslo endelig ble avsluttet.

En annen og mindre hyggelig side ved NHF's historie er utspillet fra TAF-HS i 1988 der det ble foreslått for sine medlemmer på generalforsamlingen å melde seg ut av NHF og inn i NOPEF (et LO forbund). Generalforsamlingen nedstemte dette. Resultatet medførte at en del personer fra TAF brøt ud, og sam-

men med HST valgte å tilslutte seg NOPEF. Helikopteroverenskomsten ble samme år gjort gjeldende med visse unntak for Mekanikerfor- eningen i Lufttransport.

Medlemsbladet

NHF medlemsblad fikk et nytt utse- ende og innhold i 1990. Behovet for å utgi et mer "up to date" infoblad var entydig samtidig som det var av vesentlig betydning å profilere seg utenfor forbundets rekker. NHF skiftet samtidig logo. Vinnerutkastet av konkurransen ble utarbeidet av Rolf Bergstrøm MF-HS. Samme år ble NHF fullverdig medlem av AEI (Aircraft Engineers International) etter 2 år med observatørstatus.

Et aktivt forbund

Gjennom 10 år har NHF bevist sitt eksistensgrunnlag. Forbundet har vært aktiv med å skolere lokale og egne tillitsvalgte slik at de har hatt en best mulig plattform i å utføre sine oppgaver på. Videre har for- bundet arbeidet aktivt både med forhold for det enkelte medlem og bransjen i sin helhet. For luftfarten generelt har NHF vært meget enga- sjert både nasjonalt og internasio- nalt. Forbundet har med sitt enga- sjement og saklighet oppnådd en posisjon overfor myndigheter, bran- sjen og luftfarten. Det vil NHF arbei- de for å opprettholde.

Forbundet er idag representert i 6 helikopteroperatører og kan med rette kalle seg landsomfattende. Det er ikke noe annet forbund enn NHF som representerer helikopterbran- sjen i Norge idag!

NHF er et ungt forbund som med sin kurs viser at det arbeider målrettet og seriøst med å styrke sin posisjon innen bransjen og norsk luftfart.

Vi vil takke "ildsjelene" bak NHF som dengang hadde mot, tro og visjoner om at dette var det rette og vi ønsker NHF lykke til med sine oppgaver de neste 1å år!

Ledere i NHF

Ingen nevnt, ingen glemt. Det er ikke så enkelt å fremheve alle som har vært aktive overfor NHF, og skulle det gjøres ville det ta for mye plass.

Her er en oversikt over ledere i NHF:

Sven- Åge Martinsen	nov. 1984 - aug. 1985
Lars E. Hjertaas	aug. 1985 - nov. 1986
Halvard Hermansen	nov. 1986 - nov. 1988
Audun Aarflot	nov. 1988 - febr. 1991
Terje Rading	febr., 1991

Vær aktiv og støtt opp om ditt for- bund!

TANKER I OPPSIGELSESTIDER - ARBEIDETS BETYDNING FOR OSS MENNESKER

PSYKOLOG TOVE MARBERGER

Tove Marberger er utdannet psykolog. Hun har drevet psykologpraksis i Innsbruck, Østerrike siden 1984. Her ble hun forespurt om å være med som rådgiver og å utvikle en målstyringsmodell for Universitetsklinikken i Innsbruck, Østerrike. Dette ble starten på det hele angående bedriftsrådgivning. Modellen ble senere solgt til andre bedrifter og brukt i bedriftens ledelse. Siden flyttet hun tilbake til Norge, og etablerte seg i Stavanger i 1989/90.

Tove Marberger driver egen virksomhet, og tilhører et nettverk i Merkantilsenteret på Lura. Merkantilsenteret består av en rekke bedriftsrådgivere som hver for seg dekker forskjellige fagområder. Disse bruker hverandre til å diskutere faglige spørsmål.

Det er viktig å ha en arbeidsplass å gå til. Ledighet gir ingen status.

Ledige var jentene på danseskolen, som satt på rekke langs veggen og ventet på at guttene skulle bukke til akkurat dem. Det var flaut å bli sittende igjen og det var alltid for få gutter. Eller for de som husker gymnastikktimene, da to og to skulle velge. Spenningen økte etterhvert som utvelgelsen skred fram. Hvem ble sittende igjen denne gangen? Ofte var det de samme. Kanskje var det meg som ble sittende blant dem som ikke ble valgt. Hjertet hamret og vi prøvde å se ut som vi ikke brydde oss.

Når et firma er inne i nedbemanningstider, vil noen bli spurt om å bli værende, andre ikke. Mange av oss sitter med følelsen av at "dyktige mennesker" blir valgt. Det gir en god følelse å bli valgt, men flertallet blir verken på nåværende eller senere arbeidsplass valgt. Du må selv ut å selge deg og være frempå.

Har det så stor betydning for vårt menneskeverd om vi blir valgt eller ikke? Om vi har jobb eller ikke? Som regel er det bare dem med mange tilbud som vil hevde noe

annet. Den verdi vår medvirkning har i samfunnet utgjør en stor del av vår selvbevissthet. Uten arbeid føler vi oss uten verdi - ingen har bruk for oss. Når vi føler oss slik, er vi verken gode arbeidstakere eller arbeidssøkere.

Når en arbeidsplass sender ut signaler om oppsigelser, kan helt egenartede mekanismer utløses i bedriften. Spørsmålet om hvem som må gå og hvem som blir værende svirrer i gangene. De fleste bedriftsledere er klar over hvor negativt denne rykteleffekten kan virke på den enkelte og hele arbeidsmiljøet. De går derfor så tidlig og så konkret som mulig ut med informasjon til ansatte. Jeg har også opplevd bedriftsledere som hevder at det virker skjerpene på motivasjonen å måtte kjempe om plassene. Dette er heldigvis ikke flertallet enige om.

Å få til et effektivt arbeidsmiljø i oppsigelsestiden, er en vanskelig oppgave. Det sprer seg en redsel for å bli forkastet. For at det en har gjort for firmaet har vært uten betydning, og får stempelet "null verdi". Dette dreier seg om vår identitet, og kan ikke kalles egoisme.

Vi kjemper for vårt menneskeverd

og dette kan gi mange utslag på gruppeplan. Noen vil kanskje mer enn ellers prøve å posisjonere eller markere seg i forhold til ledelsen, i et forsøk på å gjøre seg uunnværlig. Andre vil trekke seg tilbake og bli likegyldige. Atter andre skaffer seg kundemateriell for å få innpass hos en ny arbeidsgiver. Ingen av disse arbeidstakerne vil være til stor nytte for bedriften i denne perioden.

Mange bedrifter vegrer seg for å ta med de ansatte på selve beslutningene rundt oppsigelsene og meddeler heller resultatene etter at de foreligger. Eller, en vegrer seg for å gi direkte informasjon av frykt for konfrontasjoner og bråk. Dette er forståelige reaksjoner, men forsterker det negative.

Når en bedrift derimot sammen med de ansatte utvikler markedsstrategier og nedbemanningsplaner, tar beslutninger sammen med dem det gjelder, sendes andre signaler til de ansatte, nemlig at de er viktige medspillere for å få markedskabalen til å gå ihop. Dette er ikke bare med på å gi den enkelte mer selvtilit når de skal ut på jobbmarkedet, men vil også gi grunnlag for et bedre arbeidsmiljø i selve oppsigelsestiden.

Dette fordi folk blir tatt på alvor og lyttet til. Vi kan tåle mye usikkerhet, når vår selvrespekt er ivaretatt.

Og vi gjør mye for vårt firma, når vi ikke blir lurt.

Men hva med de bedrifter som gir sine ansatte informasjon til enhver tid, som planlegger strategier og forhandler kontrakter sammen med sine ansatte og som ikke velger ut klinten fra hveten ved avskjedigelser.

I mange bedrifter går oppsigelsene etter ansiennitet - ingen personlige vurderinger. De ansatte vet til enhver tid beskjed om hvilke kontrakter som går i havn - eller ikke, og hvor mange arbeidsplasser dette betyr fra den ene dagen til den andre. En hel stab er til enhver tid informert og beredt til å gå. Ingen uretferdighet.

Dette blir det motsatte av ovenfornevnte tilfelle, uansett hvor "godt man danser" eller hvor effektivt du jobber, har det ingen innflytelse på om du har jobb eller ikke den neste dag. Det er markedet som bestemmer.

Man vet at hvis man slutter og begynner i et nytt firma, er situasjonen lik, man begynner sist i køen.

Hvis vi befinner oss tilstrekkelig lenge i en situasjon som vi ikke kan påvirke, ikke kan føle oss trygge i stolen og ute av stand til å planlegge framtida, vil de fleste

av oss føle oss maktesløse eller utbrente/utbrukte etter en tid. Det ytes maksimalt fra den ene kontrakten til den andre, man går på smertegrensen med seg selv. Noe som går over en viss periode, men som kanskje snikende eller plutselig ender i maktesløshet eller utbrenthet, med søvnløshet, kroppslige symptomer etc.

Arbeidsmiljøloven, med de forutsetningene som den legger til grunn for trivsel, trygghet og motivasjon, blir det ikke engang grunnlag for å diskutere, utfra forhandlingssituasjo-

nen på markedet. Det ser ut til å bli permanent at bedriftene kun beholder en liten stab med fast personell og ellers kjøper det de trenger av men-

neskelige ressurser på det åpne marked. Slik kan de til enhver tid få det dyktigste personell til lavest mulig pris. Og det er samfunnspolitikk mer enn personalpolitikk.

Stadig flere ansatte får tilhold i personalbyråer, til kjøp og salgspriser.

Nå er det lenge siden at forskning viste, at vi mennesker er mer enn maskiner som kan skrus av og på. For å få oss til å gjøre en innsats over tid, ikke bare en kort periode, trenger vi forutsigbarhet, tilhørighet, omsorg, oppmerksomhet og anerkjennelse.

Kanskje utfordringen ligger hos personalbyråene for å utvikle den base for personellmessig vedlikehold og pleie som alle mennesker har behov for, nemlig et sted hvor vi er trygge i stolen og hvor vi betyr noe, også på de dagene der vi ikke klarer å yte maksimalt. Et sted hvor vi hører hjemme og blir tatt vare på som hele mennesker med følelser og sårbarhet og med gode og onde dager.

Tove Marberger er psykolog og driver egen virksomhet. Hun tilhører et eget nettverk i merkantilsenteret på Lura

INFORMASJON OM KOLLEKTIV SKADEFORSIKRING NORSK POOL

Norsk Pool for Kollektiv Skadeforsikring har sent os følgende angående innbruddskader og innbruddsikring. Selv om vi ikke alle er medlemmer av denne kan det være interessant lesning og gi flere av oss tips om hvordan vi best kan sikre oss på forskjellig måte.

Norsk Pool for Kollektiv Skadeforsikring har eksistert i mer enn 14 år. Premiemessig har Skadepoolen hele tiden ligget langt under tilsvarende individuell forsikring, og medlemmer har uten tvil tilgang til et gode som er verd å ta vare på.

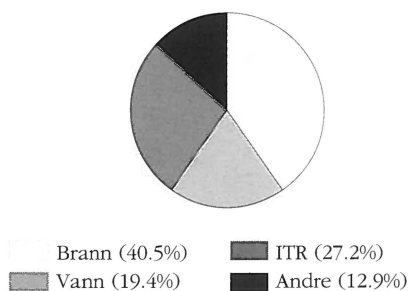
Siden forsikringen er en selvbærende ordning vil det enkelte forsikrede medlem ha interesse av at skadeutviklingen holdes under kontroll.

Skadeforebygging

Mange ulykker, skader og innbrudd i Norge skyldes manglende aktpågivenhet og utilstrekkelig verdisiring,

SKADESTATISTIKK

Anslått erst. etter skadetype.
Private bransjer 1993.

og dette er det mulig å gjøre noe med. Det viser seg også at de fleste mennesker som utsettes for f.eks. brann og innbrudd finner dette sterkt opprivende, ikke sjelden medførende psykiske ettervirkninger.

Økonomisk kompensasjon i form av skadeserstatning kan aldri kompensere for effekten av slike opplevelser.

De skadeårsakene som veier tyngst både beløpsmessig og antallsmessig innenfor hjemforsikring i Norge idag er brannskader og innbruddskader. Særlig har innbruddskadene fått større betydning i Skadepoolens erstatningstall i 93, 94 og 95, ved at de på landsbasis har øket til omkring 35% av totalerstatningene, i storbystrøk langt mer. Disse observasjoner bekrefte forøvrig av politiets oversikter over anmeldte innbrudd for de samme år. De totale årlige erstatningsbeløp er altså meget store. Samtidig er det ved relativt enkle forholdsregler mulig å redusere innbruddsrisikoen betraktelig, gjennom sikring av hjemmet ved nabosamarbeid, skikkelige låser og evt. installasjon av alarm, mm. At dette virker bekrefte også av Politiets Kriminalvern.

Tyveri og innbrudd

Omfanget av tyverier, innbrudd og voldshandlinger har gjennom de siste årene vært et økende problem i Norge. Oppklaringsprosenten for tyveri og innbrudd har sunket til et i takt med at problemet har utviklet seg. Det blir derfor i stor grad opp til den enkelte å sikre sitt hjem.

Kan vi gardere oss mot innbrudd?

Man kan gjøre mye selv, delvis med enkle midler. Egen innsats på dette området er lønnsomt både for egen del og i videre forstand også rent samfunnsøkonomisk. Det er nå en gang slik at forsikringsselskapenes skadeutbetalinger skjer med forsikringstakernes innbetalte premiekro-

ner, slik at premienivået alltid vil avspeile omfanget av tyveri og innbrudd.

Det er likevel ikke først og fremst p.g.a. forsikringspremiene at vi bør sikre oss mot innbruddstyverier. Innbruddstyveri betyr også tap av kjære gjenstander, affeksjonsverdier som betyr alt for deg, men som ikke kan måles i kroner og øre og som aldri kan fås igjen i sin opprinnelige form

Dessuten; vissheten om at fremmede har rotet rundt i hjemmet, hærverket, tilgrisingen, angsten for at "det kan skje igjen", alt dette er langt viktigere grunner for å holde "uinnbudte gjester" unna.

Hva blir stjålet?

Generelt er innbruddstyvene avhengige av å få tak i verdier som kan omsettes i rede penger uten store problemer. Penger, bankbøker, sjekkehefter, kredittkort, verdipapirer, sølvtøy og smykker er mest utsatt og bør legges i bankboks når man er borte over lengre tid. Lett omsettelig er også kunst, antikviteter, foto-/radio-/video-/ og TV-utstyr.

Merking/dokumentasjon

Det er en god ide å merke slike verdigjenstander med merke- eller graver-penn. Merking virker generelt avskrekkende på innbruddstyven. Fotos, videofilm og lister over eendeler er til stor hjelp under politiets etterforskning, og ikke minst gir det god støtte til hukommelsen når du ved et skadeoppgjør skal gi oversikt over dine tapte gjenstander.

Innbruddstyvens adferd og vurderinger

Å bli oppdaget på fersk gjerning

er ansett som en klar "yrkes-risiko". som de fleste andre "yrkesutøvere" søker innbruddstyven å utføre jobben så risikofritt som mulig, og planlegger utfra dette. Så lenge det finnes "innbruddsprosjekter" med forskjellig risikograd, vil innbruddstyven alltid foretrekke de trygge prosjektene, og kun utsiktene til ekstra store gevinster vil endre denne prioriteringen.

Risikoen for å bli oppdaget er bl.a. knyttet til om det (tilsynelatende) er folk hjemme i boligen, og til hvor tungvint og tidkrevende det er å ta seg frem til verdiene. Erfaring viser at det virker langt mer avskrekken- de at det (tilsynelatende) er folk hjemme, ene at boligen er solid fysisk sikret. Det er forøvrig en myte at de fleste innbrudd skjer i feriene. Daginnbrudd i ordinær arbeidsuke skjer vel så ofte. Det er derfor viktig å gjøre det til en vane å bruke sikkerhetsforanstaltningene også når man "bare skal på jobben".

Sikring på tre nivåer

En kombinasjon av følgende tre sikringsnivåer gir optimal sikkerhet:

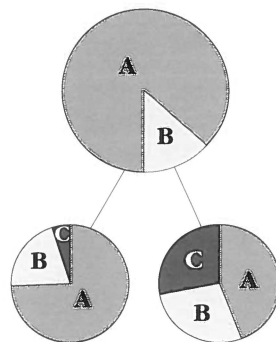
- Nabosamarbeid
- Fysisk sikring
- Alarm

Nabosamarbeid

Som sagt virker alle tegn på fravær fra boligen sterkt motiverende på en innbruddstyv. Klare tegn på langvarig fravær er det når huset står mørklagt døgnet rundt, eventuelt motsatt, når utelamper brenner dag og natt, og når planter i vinduer og utenfor visner av vannmangel, når plener gror vilt, når snø ikke blir måkt, stappfulle postkasser, søppelsekker som ikke brettes ut og brukes m.m. Her ligger forholdene til rette for nabosamarbeid. Dersom du påtar deg å klippe plenen og ta inn avisen m.m. for

LEILIGHETER

A: DØR 86.9% B: VINDU 13.1%

A: Brutt opp 74.7%
B: Knust vindu 20.3%
C: Uttatt 5%

naboen når han er på ferie, gjør nok gjerne naboen det samme for deg når du skal avgårde. Nabosamarbeid er kanskje det viktigste enkelttiltak du kan gjøre for å sikre deg mot innbrudd, et tiltak som til og med er sosialt og fullstendig gratis.

Styring av lyskilder

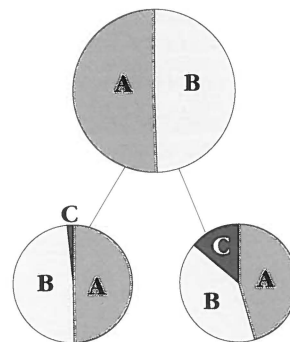
Hvis du i tillegg spanderer på et tidsur for av/på-styring av en radio og et par innelamper, samt kanskje lys-celle-styring på utelampen, og videre husker på å avtale viderekobling av telefonen med venner, naboer, familie, blir innbryteren usikker, med sjanse for at han "for sikkerhets skyld" hopper over akkurat din bolig.

Fysisk sikring

Selv om ikke selv den beste låsing ikke kan holde en innbruddstyv ute, er det likevel ingen tvil om at det er viktig å sikre seg også på denne måten. Tidsaspektet er viktig; hvor mye ekstra tid går med til å forsere en dør som har en god lås, les FG-godkjent lås, i forhold til en dør som ikke har dette. Innbruddstyven knytter sin egen risikovurdering til terskelverdier i tidsbruken, og en forsinkelse på under minuttet

VILLA/REKKEHUS

A: DØR 49.5% B: VINDU 50.5%

A: Brutt opp 44.2%
B: Knust vindu 27.9%
C: Uttatt 27.9%

betyr ikke noe, mens hvert sekund utover dette vurderes som tiltagende risikabelt. Hvis innbryteren regner med å måtte bruke mer enn ett minutt på å komme inn, øker sjansene for at han går din bolig forbi.

Innbruddstyvens vanligste verktøy er et kraftig dimensjonert skrujern, og med denne forserer han dårlig sikrede dører og vinduer i løpet av sekunder.

Politets Kriminalvern oppgir at ca. halvparten av innbruddene i villa skjer gjennom hoveddør/veranda-dør/kjellerdør, mens resten skjer gjennom vinduer. Det er altså av stor betydning å la tilstrekkelige forsinkelser ved disse svake leddene.

Låser.

Det finnes mange forskjellige låser. Det er viktig å merke seg at noen låser er såkalt FG-godkjente, dvs. godkjent av Forsikrings-selskapenes Godkjennelsesnevnd. Dette er produkter som er testet og funnet gode nok av forsikrings-selskapene både med hensyn til motstandsdyktighet og brukervennlighet. Det bør derfor være et minimum at man velger FG-godkjente produkter.

Det finnes FG-godkjente låser i flere fabrikater for alle typer dører og vinduer, det er mulig å tilpasse alle låser i boligen en EN nøkkel, slik at man slipper å dra rundt på et "vaktmesternøkkelknippe".

Innfellingslåser er best, da disse er felt inn i dørbildet, mens utenpåliggende låser kan benyttes på dører som ikke har plass til infellingslås. Infellingslås er mer krevende å montere enn en utenpåliggende lås, men er som sagt sikrere.

Stikk eventuelt innom din lokale låsesmed eller forretning, hvor du er garantert velkommen for en grundig gjennomgang av dine låsebehov.

Rømningsveier ved brann

Det er viktig å være klar over den konflikt som ligger i forsikrings-

skapenes krav til innbruddsikker låsing og brannmyndighetenes krav til sikre rømningsveier. Når man planlegger installasjon av låser må det tas hensyn til at alle, fra de eldste til de yngste, ikke risikerer å sitte innelåst fordi innbruddslåsene er i bruk. Det er derfor viktig med to låser i utgangsdøren, en lås med vriderknapp som benyttes når man er hjemme og en sikkerhetslås som nøkkellåses når du er borte.

Du skal være sikker på å komme ut raskt når du er hjemme, mens det skal være vanskelig for innbruddstyven å komme både inn og ut når du er borte.

Karmsikring

Den beste lås hjelper ikke hvis dørkarmen ikke er kilet skikkelig fast, slik at det med brekkjern eller kraftig skrujern er mulig å presse kar-

men ut fra låsepunktet. Sjekk at det er lagt inn kiler rett over og rett under låsepunktet. Dette gjøres ved å ta av geriktene. Hvis du vil spare tapet og maling samt ekstra-arbeid, er det nesten like effektivt å benytte de karmsikringsskruene som finnes i pakken med de FG-godkjente låsene, låsforretningen kan vise deg.

Hengselsikring

For å hindre at dørbildet kan løftes ut hvis dørboltene fjernes (en lydløs og ofte benyttet innbruddsmetode på eldre dører), kan man med fordel montere såkalt bakkantbeslag. Dette beslaget er montert i bakkant av dørbildet, og griper inn i dørkarmen når dørbildet er i lukket stilling.

Sikring av balkong/terrassedør

Disse dørene har ofte svært smale rammeverk slik at det ikke er plass til montering av en ordinær FG-lås. Men det finnes en spesialtilpasset FG-lås for slike dører, en spesiell versjon av de såkalte hake-reile-låser, hvor låsepunktet (reilen) glir inn i og kroker seg fast i karmfestet (sluttstykket) når låsen er i funksjon. Dersom det ikke er plass til infellingslås, kan en utenpåliggende lås ofte benyttes. Har du en verandadør av "heve-skyvedørtypen" må hake-reile-låsen monteres opp ned, slik at det ikke er mulig å løfte dørbildet ut av låsepunktet ved bruk av brekkjern i nederkant dørbild.

Sikring av vinduer

Det finnes flere metoder for innbrudd gjennom vinduer. Det raskest er å knuse glasset, stikke hånden inn og åpne vrideren. Det skal imidlertid stor selvovertvinnsel til for å passere inn og ut gjennom "haikjeften", dvs. en karm hvor det sitter igjen glass-splinter. Således vil låsbare vindusvridere, eventuelt vinduslåser, virke svært avskrekkende.

Merking av verdigjenstander

Særlig er det lite forlokkende å ha "haikjeften" som eneste fluktvei.

Bråket forbundet med knusingen av glasset er noe innbruddstyven helst unngår. Stadig oftere erfarer man at inntrengeren fjerner listverket og så løfter ruten ut i hel tilstand. I moderne vinduer er det ofte slik at listverket kun er stiftet fast. Slikt listverk kan etter-sikres ved hjelp av enveisskruer, som kun kan skrues inn, men ikke ut. Enveisskruer kan man enkelt lage selv også, ved å bore ut sporet i en vanlig stjerneskrue (bløtt metall) etter innskruing.

Alarmer

Først når nabosamarbeidet er utviklet og den fysiske sikringen er gjennomført så langt det er mulig er det riktig å vurdere anskaffelse av et alarm-anlegg.

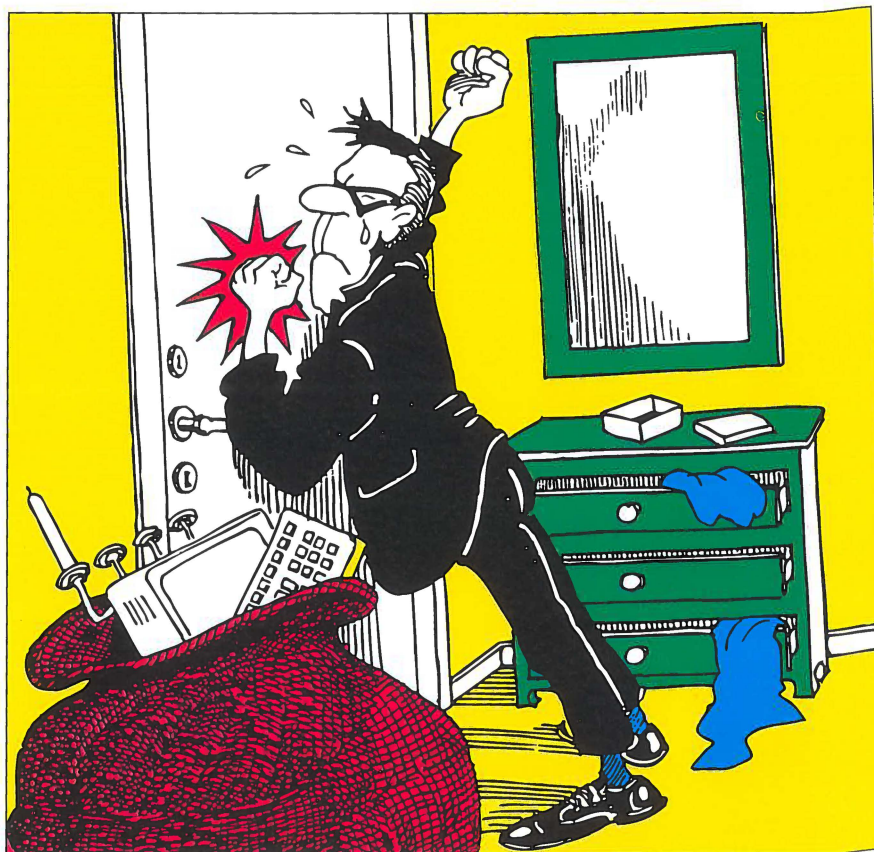
I boliger med bakkekontakt bør man da velge et alarmanlegg med bevegelsesdetektorer, som aktiviserer en varslingsenhet (sirene) når uønsket bevegelse registreres innenfor overvåkningsområdet. Det er best med både innvendig og utvendig sirene da den førstnevnte stresser innbruddstyven, mens den sistnevnte varsler naboer.

Varslingsfunksjonen kan også knyttes til et telefonapparat eller en vaksentral. I tillegg kan anlegget forsynes med magnetkontakter i vindus- og dørkarmer, slik at alarmen går av når dører og vinduer åpnes/brytes opp.

I leiligheter oppe i etasjene, er det ofte tilstrekkelig med en enklere alarmpakke, basert på en magnetkontakt i inngangsdøren.

Det finnes etter hvert mange alarm-systemer i handelen, i flere prisklas-

Sikre inngangsdører

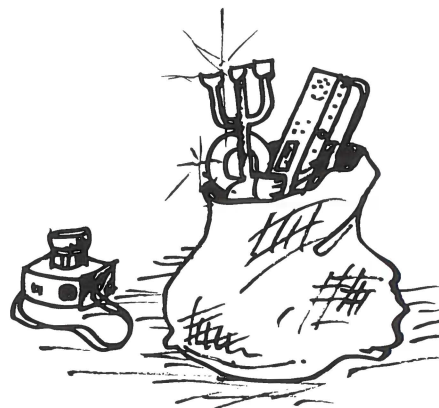
ser. Vi skal ikke ta frem noe spesielt merke, men slå fast at det også finnes en del mindreverdige varianter, som man unngår ved å kjøpe FG-godkjente produkter.

Prisen på et fullgodt alarmsystem ligger i området fra 3-4 tusen til 8-12 tusen kroner alt etter om man skal sikre en leilighet oppe i etasjene eller en større enebolig.

Ønsker man kontinuerlig overvåking gjennom alarmsentral, ligger kvartalsprisen for dette på 4-6 hundre kroner.

Alt i alt koster en skikkelig alarm såpass mye at andre forholdsregler bør iverksettes først, men bør man i et spesielt tyveriutsatt strøk, og har man store eller uerstattelige verdier, skal det ikke så mange uønskede besøk til før disse langt overstiger kostnadene til et alarmanlegg.

Tilgjengelig statistikk viser en klar sammenheng mellom verdifullt innbo og innbruddsfrekvens.

STATUS JAR 65E CERTIFYING STAFF Febr/mars 1995

JAR 65E Draft 8 er nå distribuert fra JAA. Dette vil være det siste JAR 65E draft før det går for NPA prosess (notice of proposed amendments) som er absolutt siste høringsrunde. Den dekke må også alle luftfartøy (helikopter og fly under 2700 kg.) Fly under 2700 kg vil bli klassifisert under Group Type Ratings.

Helikopter vil få Type Ratings uansett vekt.

Dette draftet inneholder et forslag til "sertifikat" som virker veldig omfattende, hele 12-14 inklusiv Basic del, videre bl.a. teori og praksis, kvalifikasjoner etc.

Dokumentet er kalt: Certifying Staff Qualification Document (CSQD).

Verdt å nevne er at certifying staff er inndelt i 3 kategorier:

Category A: Staff are required to hold task ratings. Gir personen rett til å sertifisere line maintenance, aircraft struktur, mechanical/electrical systems. Replacement of avionic line replaceable units with simple test.

Obligatorisk oktober 1998

Category B 1: Certifying staff permits the holder to certify line maintenance including aircraft structure,

mechanical and electrical systems. Replacement of avionic line replaceable units with simple test.

Category B 2: Certifying staff permits the holder to issue certificates of airworthiness to service following Base Maintenance

Foreløpig tidsramme:

Høringsforslag NPA sendes JAA april 1995.

Kommentarperiode:

3 mnd. Kommentarbehandling /bearbeiding av JAA: 9 mnd.

Fastsettelse/publisering:

6 mnd (oktober 1996) 2 års implementering

HELIKOPTEROVERENSKOMSTEN GJORT GJELDENE FOR A/S MØREFLY

Som nevnt i forrige NHF-blad var forbundets krav om å gjøre Helikopteroverenskomsten gjeldende for Mørefly oversendt Den Faste Tvistenemnd.

Partene møttes 30. januar 1995 i Riksmeklingsmannens lokaler i Oslo. Nemnda ble satt. Ettersom det underveis var kommet et utspill fra NHO/FL om mulig løsning, ble det startet et forhandlingsmøte mellom NHF og NHO/FL. Dette ble gjort etter at nemnda hadde trukket seg tilbake. Etter en tids forhandlinger, ble det fra formannen i nemnda indikert nemndas standpunkt i saken.

Partene kom så til forlik og nemnda avsa kjennelse.

Helikopteroverenskomsten mellom NHO/FL og NHF gjøres gjeldende for A/S Mørefly med tilsvarende unntak som det fremgår av protokoll av 29. sept. 1988 mellom NHF og A/S Lufttransport, dog slik at §3, punkt 3.1 først unntas med virkning fra 1. april 1995.

En del presiseringer følger bl.a.:

Partene er enige om at det opptas lokale lønnsforhandlinger ved A/S

Mørefly med virkning fra 1. 1994. Disse skal avsluttes inn april 1995. Det generelle tillegg kr. 1,- pr. time blir etterbet samme dato.

Den Faste Tvistenemnd består følgende:

Sorenskriver Stein Husby (forr Viseadm. dir. Lars Chr. Berge Flytekniker Jan Kåre Lindholm

Fra NHF deltok følgende:

Jan Erling Nilsen,
Terje Rading,
Jørund Kile

TAF LUFTTRANSPORT OPPRETTET

Teknisk administrativt personell i Lufttransport har formelt dannet sin egen forening, kalt TAF Lufttransport.

NHF ser på dette som en naturlig utvikling både i relasjon til den situasjon Lufttransport er kommet i, men også ansattes ønske om en sterkere medinnflytelse på tariffmessige forhold og forholdet arbeidstaker/arbeidsgiver

NHF ønsker TAF Lufttransport lykke til og ser frem til et positivt samarbeid.

TILLITSVALGTE FOR LOKALFORE- NINGERNE 1995

HELIKOPTER SERVICE: LUFTTRANSPORT:

Teknisk Adm. Forening

(TAF)

Leder: Helge Anonsen

Nestleder: Oddbjørn Solbakk

Sekretær: Kjellaug Selset

Kasserer: Rigmor Nevland

1. styremedlem: Einar Kverneland

2. styremedlem: Nils Nygård

3. styremedlem: Reidun H. Gundersen

1. varamedlem: Leif Einar Pedersen

2. varamedlem: Synnøve Haug

3. varamedlem: Egil Langhelle

Representant for Helikopter Service's-

styre: Rigmor Nordberg

Mekanikerforeningen (MF)

Leder: Jan Kåre Lindholm

Nestleder: Geir Grimsrud

Sekretær: Karl Gjølvik

Kasserer: Arve Bjørø

Styremedlem verksted bygg Sola:

Leif Torkelsen

Styremedlem verksteder: G. A. Vildalen

Styremedlem base Sola:

Styremedlem reisende,

offshore/onshore: Kurt Kristensen

Styremedlem base Bergen/

Kristiansund: Svein Olav Fanebust

1. varamedlem: Bent Danielsen

2. varamedlem: Jone Tednes

1. varamedlem base Bergen/

Kristiansund: Ross Brooker

Vararepresentant for HS's

styre: Rune Berg

Teknisk Adm. Forening

(TAF)

Leder: Svein Sandve

Nestleder: Heidi Hansen

Kasserer: Liv Krane

Sekretær: Anita Wilhelmsen

Styremedlem: Per Øyvind Sjørgård

Varamedlem: Elvin Skovro

Mekanikerforeningen (MF)

Leder: Grim Saug

Nestleder: Per Tednes

Kasserer: Helge Våge

Sekretær: Erik Strandås

Styremedlem: Ola Furulund

MØREFLY:

Teknisk Adm. Forening

(TAF)

Leder: Vibeche Hansen

Nestleder: Bjarte Teigen

Kasserer/Sekretær: Merete Lie Valen

Styremedlem: Roar Dimmen

Mekanikerforeningen (MF)

Leder: Arvid Olsen

Nestleder: Jørund Kile

Kasserer: Helge Gjendem

Sekretær: Jan Sønsteby

B

RETURADRESSE:
NORSK HELIKOPTERANSATTES FORBUND
POSTBOKS 522, 4055 STAVANGER LUFTHAVN

